ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»

СХВАЛЕНО
Вченою радою ВНЗ „Київський університет ринкових відносин”
„21” травня 2026 р
Протокол № 7

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Ректор ВНЗ „Київський університет ринкових відносин”
_____ Ірина ЧЕРЕВАНЬ
„21” травня 2026 р

ПРОГРАМА

З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

усної співбесіди для конкурсного відбору для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» в 2026 році на основі повної загальної середньої освіти, фахового молодшого бакалавра, молодшого спеціаліста, ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» (ОКР «Спеціаліст»)

Київ 2026

ЗМІСТ

1. Загальні положення……2

2. Зміст програми……3

3. Перелік питань, що виносяться на вступне випробування (співбесіду)……8

4. Список рекомендованої літератури……...10

5. Критерії оцінювання вступного випробування (співбесіди)……11

1. Загальні положення

Програму з історії України усної співбесіди для конкурсного відбору для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» в 2026 році на основі повної загальної середньої освіти, фахового молодшого бакалавра, молодшого спеціаліста, ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» (ОКР «Спеціаліст») розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року № 696).

Організація та проведення вступних випробувань у формі усної співбесіди замість НМТ відбувається у порядку визначеному в Правилах прийому на навчання для здобуття вищої освіти у ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» в 2026 році.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за рівнем вищої освіти бакалавра.

Форма вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі співбесіди.

Тривалість вступного випробування – 30 хвилин на одну особу.

Результат вступного випробування оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (в тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом.

Вступники, які не з’явились на додаткове вступне випробування (співбесіду) без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Зміст програми

Вступ до історії України

Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні.

Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.

Русь-Україна (Київська держава)

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі- України (Київської держави). Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X - середини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. Русь-Україна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави). Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно- політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - перші половині XVI ст. Кримське ханство.

Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально- економічне життя. Культура й духовність.

Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі

українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ.

Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-хрр. «Ординація Війська Запорозького...». Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р.

Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50 - 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Українські землі наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст.

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Києво-Могилянська академія.

Українські землі в другій половині XVIII ст.

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі.

Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII- в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного

відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848- 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853- 1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика

російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Українські землі у складі Російської імперії на початку XX ст.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907-1914 рр.

Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Україна в Першій світовій війні.

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914— 1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914- 1917 рр.

Українська революція.

Революційні події в Україні в 1917- на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою

Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918 – 1920 рр.)

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Державний переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих.

Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні.

Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-хпочатку 1930-х рр. Згортання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Західноукраїнські землі (1921 – 1938 рр.)

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно- політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ.

Україна під час Другої світової війни (1939 - 1945 рр.)

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939— 1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни.

Післявоєнна відбудова та розвиток України в 1945 – початку 1950-х рр.

Україна - співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянізації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944- 1950-хрр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944- 1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції.

Україна в умовах десталінізації (1953 - 1964 рр.)

Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр.

Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960 – початок 1980-х рр.)

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух.

Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи.

Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України.

Становлення України як незалежної держави. Творення нової України.

Заснування Збройних Сил України. Прийняття Конституції України. Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства та соціально-економічні реформи наприкінці XX - на початку XXI ст.: приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства. Інтегрування України у світове співтовариство. «Революція гідності» та європейський вибір України. Початок російсько-української війни (2014 р.). Україна та ЄС. Міжнародна політика України в 2014-2025 рр. Повномасштабна агресія РФ проти України у 2022- 25 рр. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти.

3. Перелік питань, що виносяться на вступне випробування (співбесіду)

1. Суспільно-політична роль українського козацтва наприкінці XV – першій половині XVII ст. Запорозька Січ.
2. Характер, рушійні сили і мета Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького.
3. Руїна, подолання її наслідків та антимосковський виступ під проводом І. Мазепи.
4. Руйнування державних структур Гетьманщини та інтеграція українських земель до складу Російської імперії. Ліквідація Запорозької Січі.
5. Українська культура XVII – XVIII ст.
6. Соціально-економічний розвиток українських земель наприкінці XVIII – на початку XX ст.
7. Гайдамацький рух, його причини, характер, розмах. Коліївщина. Рух опришків.
8. Початок українського національного відродження. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства.
9. Культура України у XIX – на початку XX ст.
10. Суспільні та соціально-економічні відносини на українських землях у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій.
11. Українське «національне відродження» в контексті європейської історії кінця XVIII — першої половини XIX століть.
12. Інституційний розвиток та ідейні основи українського руху в другій половині XIX століття.
13. Українська національна революція 1917-1920 рр. та пошуки оптимальних моделей її реалізації: 1917 – 1918 рр.
14. Українські землі у міжвоєнний період.
15. Друга світова війна та Україна.
16. Суспільно-політична ситуація в Україні в добу «відлиги».

17. Українське державотворення в умовах незалежності.
18. «Революція гідності»: рушійні сили та основні етапи. Дострокові президентські вибори (травень 2014 р.).
19. Окупація Криму. Військовий конфлікт на сході України. Антитерористична операція в Донецькій та Луганській областях.
20. Основні тенденції сучасної зовнішньої та внутрішньої політики України (2014-2023).
21. Економічне становище України в 2014-2023 рр.
22. Створення Єдиної помісної автокефальної церкви України.
23. Президентські вибори в Україні 2019 р.: передумови, хід, наслідки.
24. Повномасштабне вторгнення російських військ в Україну 24 лютого 2022 р.: наслідки.
25. Україна і світ в умовах російської агресії (2022-2024).

4. Список рекомендованої літератури

1. Короткий курс історії України. / О. Палій. – К. : А-ба-ба-га-ла-ма- га, 2023. – 464 с.
2. Від трипільців до кіборгів: Коротка історія України. / Ю. Мицик, О. Бажан. – К. : Кліо, 2022. – 688 с.
3. Історія України : підручник / В.А. Качкан, В.М. Левандовський, О.Б. Величко та ін. ; за ред. В.А. Качкана. — 2-е вид. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 360 с.
4. Історія: Україна і світ (інтегр. курс, рівень стандарту): підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти / М.М. Мудрий, О.Г. Аркуша. – Київ. : Генеза, 2019. – 304 с. : іл., карти.
5. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти / Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем. – Тернопіль : Навчальна книга- Богдан, 2019. – 240 с : іл.
6. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти / В.М. Даниленко, М.К. Смольніцька. – Київ. : Генеза, 2019. – 224 с. : іл.
7. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти / В.С. Власов, С.В. Кульчицький. – Київ. : Літера ЛТД, 2018. – 256 с.
8. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти / О.К. Струкевич. – К. : Грамота, 2018. – 240 с : іл.
9. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти / О.І. Пометун, Н.М. Гупан. – К. : УОВЦ «Оріон», 2018. – 256 с : іл.
10. Історія України: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл / О.К. Струкевич. – К. : Грамота, 2017. – 240 с : іл.
11. Історія України: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл / Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2017. – 272 с : іл.
12. Історія України: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл / І.О. Бурнейко, Г.М. Хлібовська, М.Є. Крижановська, О.В. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2017. – 296 с : іл.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Http://www.archives.gov.ua/Archives.
2. Офіційний веб-сайт НАН України / http://www.nas.gov.ua.
3. Офіційний веб-сайт Інституту історії НАН України / http://history.org.ua.

5. Критерії оцінювання вступного випробування (співбесіди)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії, якими оцінюються навчальні досягнення абітурієнтів
Початковий	100-120	Вступник може розрізняти об`єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об`єкт вивчення, має здатність до елементарного викладу думки. Вступник відтворює менше половини навчального матеріалу
Середній	121-150	Вступник знає близько половини навчального матеріалу. Розуміє основний навчальний матеріал, здатний з неточностями дати визначення понять. Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але не достатньо осмислена.
Достатній	151-180	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, застосовує вивчений матеріал у складних ситуаціях. Знання є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал, розуміє факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати і систематизувати інформацію, застосовувати загальновідомі докази у власній аргументації
Високий	181-200	Вступник глибоко і докладно відповів на всі питання, в тому числі і додаткові; вміє самостійно та чітко аргументувати основні теоретичні положення, які він викладає у своїй відповіді; ілюструє наведені у відповідні думки потрібними прикладами, причому не тільки запозиченими з підручника, а й підібраними самостійно; спроможний глибоко та всебічно аналізувати історичні факти і процеси, аргументує свої висновки; спроможний здійснювати порівняльний аналіз розвитку історичного процесу в Україні з відповідними явищами світової історії.